

Opdracht informateur voor eerste verkennende fase - Provincie Utrecht 2019

Van: Huib van Essen, Karin Boelhouwer, Suzanne Vrielink

Datum: 24 maart 2019 – definitieve versie

Inleiding

Nu de verkiezingen zijn geweest, zal Provinciale Staten van Utrecht een proces ingaan om tot een nieuw college te komen. GroenLinks voelt zich als grootste fractie in de nieuwe Staten verantwoordelijk om dit proces vorm te geven en in goede banen te leiden en heeft een voorstel uitgewerkt voor de eerste fase in dit proces. Dit voorstel is besproken in het duidingsdebat op 22 maart 2019, met vertegenwoordigers van iedere fractie die in de nieuwe Staten zitting zal nemen. Op basis hiervan is de voorliggende opdrachtomschrijving voor de informateur uitgewerkt.

Factoren om rekening mee te houden in het (in)formatieproces

Met dertien partijen waaronder twee nieuwkomers (Forum voor Democratie met zes zetels en DENK met één zetel) telt de Staten meer en gemiddeld kleinere fracties dan de afgelopen periode. Hierdoor zullen er tenminste 4 partijen nodig zijn voor een nieuw college en mogelijk zelfs meer.

Bij het onderhandelingsproces dat de leden van de nieuwe Provinciale Staten met elkaar ingaan is het goed te beseffen dat de onderlinge verhoudingen binnen de Staten afgelopen jaar soms gepolariseerd waren. Dit speelde met name bij de onderwerpen kavelverkoop aan de Dolderseweg, de Uithoflijn en de jaarrekening 2017. Rode draden hierin zijn problemen in de bedrijfsvoering en de onderlinge samenwerking en een toenemend wantrouwen. Het herstel van vertrouwen en organisatieontwikkeling worden daarom, naast verscheidene inhoudelijke opgaven, breed in de Staten erkend als belangrijke uitdagingen voor de komende periode.

In het duidingsdebat hebben sommige partijen ook al andere aandachtspunten genoemd. Deze kunnen in de eerste verkenning worden meegegeven aan de informateur.

Eerste stappen in het proces naar een nieuw provinciebestuur en opdracht voor de informateur

We streven naar een proces dat zowel zorgvuldig als transparant is. Een open proces waarin alle politieke partijen die in de Staten vertegenwoordigd zijn hun inbreng geven op zowel de inhoud als het proces.

De eerste fase van het informatieproces bestaat uit de volgende stappen:

1. Duidingsdebat- en dialoog 22 maart 14:00 uur
2. Informatie Fase – brede verkenning door informateur met partijvertegenwoordiging
3. Openbare dialoog n.a.v. Conclusie en advies

De opdracht aan de informateur (Bram van Ojik) is om Stap 2 op zich te nemen. Hiervoor is ondersteuning van de griffie en ambtelijke organisatie beschikbaar. De drie stappen worden hieronder toegelicht.

Stap 1. Duidingsdebat- en dialoog

Dit debat heeft plaats gevonden op 22 maart om 14:00 uur. Doel van dit debat was om:

- De verkiezingsuitslag te duiden
- De opzet voor de eerste stappen in het proces te bespreken, inclusief de opdracht voor de informateur en de keuze van de informateur.

De griffie zal een openbaar verslag maken van dit debat. GroenLinks had als input voor dit debat een korte notitie opgesteld, die tevens openbaar is. De belangrijkste conclusies uit dit debat zijn dat het proces voor de eerste fase van de informatie zoals voorgesteld door GroenLinks unaniem wordt gesteund. Ook is er een breed gedeeld vertrouwen in Bram van Ojik als informateur en zijn alle partijen akkoord ermee akkoord dat hij in opdracht van de gehele Staten de eerste verkennende informatieronde zal doen.

Stap 2. Informatie Fase – brede verkenning door informateur met partijvertegenwoordiging

Het doel van deze stap is om een brede verkenning uit te voeren onder alle politieke partijen die in de Staten vertegenwoordigd zijn, naar de mogelijkheden voor een nieuw college, op basis van zowel inhoud, onderlinge relaties als proces. Hiermee willen de Staten in beeld krijgen wat partijen bindt en waar een gemeenschappelijke basis ligt, maar ook waar spanning zit. Dit geldt zowel voor de opgaven waar de provincie voor staat, de manier waarop de provincie daar invulling aan kan geven maar ook voor de onderlinge relatie en wijze van samenwerken binnen een nieuw college en tussen het college en de Staten.

De opbrengst bestaat uit een openbare rapportage van de informateur met bevindingen, conclusies en een advies voor het vervolg. De doorlooptijd van deze stap is afhankelijk van de snelheid waarmee afspraken kunnen worden ingepland en partijen duidelijkheid kunnen verschaffen op de talrijke door de informateur te stellen vragen. Een vlotte oplevering vereist daarom een gezamenlijke inspanning van alle partijen. We streven er naar dat de informateur binnen enkele weken zijn eindrapport oplevert (uiterlijk 12 april of zoveel eerder als mogelijk).

De aanpak voor deze fase is als volgt. De informateur bespreekt met maximaal twee vertegenwoordigers per partij de volgende onderwerpen:

Inhoud:

- De belangrijkste opgaven voor de provincie Utrecht voor de periode 2019-2023. Het overdrachtsdocument kan hierbij als inspiratie dienen.
- Belangrijkste onderwerpen of plannen die partijen in het coalitieakkoord terug zouden willen zien, om invulling te geven deze opgaven.

Relatie en collegesamenstelling

- Zijn partijen bereid om deel te nemen aan het nieuwe college?
- Met welke andere partijen zien zij samenwerking in een coalitie zitten en met wie minder of niet en waarom (niet)?
- Wat zijn de voorkeuren van partijen voor de samenstelling van het college en waarom?
- Welke meningsverschillen uit het verleden of onderlinge argwaan kunnen in de weg zitten?
- Hoe kijken partijen aan tegen opties als een Statenakkoord, een minderheidscoalitie (al of niet met gedoogpartners), een zakencoalitie en een meer open coalitieakkoord dat ruimte laat voor wisselende meerderheden of dat gedurende de collegeperiode tussentijds wordt geëvalueerd en waar nodig bijgesteld?

Proces

- Welke ideeën en wensen hebben partijen voor de volgende stappen in het proces om tot een nieuw college te komen? De ambtelijke notitie kan hierbij als inspiratie dienen.
- Welke ideeën leven er voor de samenwerking tussen coalitiepartijen en oppositiepartijen tijdens de onderhandelingen en ook daarna en voor eventuele democratische vernieuwing?
- Wie zouden partijen graag betrokken of geconsulteerd willen zien in de onderhandelingsfase en op welke wijze?

Overige

- Welke andere aandachtspunten of suggesties willen partijen meegeven?

Van deze gesprekken zullen verslagen worden gemaakt die ter goedkeuring worden voorgelegd aan de deelnemers van het gesprek.

Op basis van deze gesprekken stelt de informateur een rapportage op waaruit naar voren komt wat de verschillende partijen op bovenstaande onderwerpen hebben aangegeven. De rapportage dient inzichtelijk te maken over welke onderwerpen er overeenstemming is en waar de belangrijkste verschillen liggen en tussen welke partijen. Op basis hiervan dient de informateur in de rapportage een advies te geven over het vervolg van het proces.

Indien de informateur voor de rapportage en het advies nadere informatie nodig heeft, kan hij deze uiteraard inwinnen. Omwille van de transparantie dient dit dan in de rapportage te worden vermeld, inclusief hoe deze eventuele aanvullende informatie is verkregen. De gespreksverslagen zullen als bijlagen worden gevoegd bij de rapportage van de informateur.

Stap 3. Openbare dialoog n.a.v. conclusie en advies van de informateur

Het doel van deze stap is om inzicht te geven aan alle fracties en aan de kiezer over de conclusies van de eerste fase van de informatie en daarmee de voortgang, richting en vervolgstappen in het proces. Het sluit aan bij de wens voor een transparant proces waarin de betrokkenen verantwoordelijkheid afleggen over hun keuzes.

De aanpak van deze stap is als volgt. De informateur presenteert zijn bevindingen en advies in een openbare vergadering met vertegenwoordigers van alle fracties. De fracties hebben voorafgaand daaraan de rapportage al toegestuurd gekregen en voldoende gelegenheid om deze te bestuderen. Tijdens de vergadering worden de conclusies en de opties en het advies voor de volgende fase besproken. Het streven is dat partijen tijdens deze vergadering tot afspraken komen voor het vervolg.